ПИСАНКАРСТВО

Інформаційно-бібліографічний відділ бібліотеки
Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини

Яйце у різних народів світу асоціюється із початком життя, зародком Всесвіту. Наші предки вбачали у цьому неабиякий сенс. Писанка в Україні була і залишається тісно пов’язаною з релігійними обрядами, а саме з освячуванням писанок на Великдень, тому в радянський період писанкарство тривалий час було під фактичною забороною. Існування цього виду мистецтва замовчувалося, стиралося з народної пам’яті.

presentation-creation.ru

ІСТОРІЯ ПИСАНКАРСТВА

Згідно з християнською легендою, історія писанкарства бере свій початок від дня, коли Христос був розіп'ятий за людські гріхи. Коли Господь ішов на Голгофу, то йому допоміг нести важкий хрест Симон Кириянин, перед цим залишивши на дорозі кошик з яйцями. Повернувшись назад, він побачив, що яйця стали різнокольоровими і з візерунками. Звідси і їх назва – великодні яйця.

presentation-creation.ru

Кожна писанка – це ніби маленький світ. Тут і небо із зорями, і вода з рибами, і дерево життя з оленями й птахами, і засіяне поле, і трибанні церкви – усе це вималюване у певному порядку для того, аби підтримати лад та рівновагу у нашому світі.

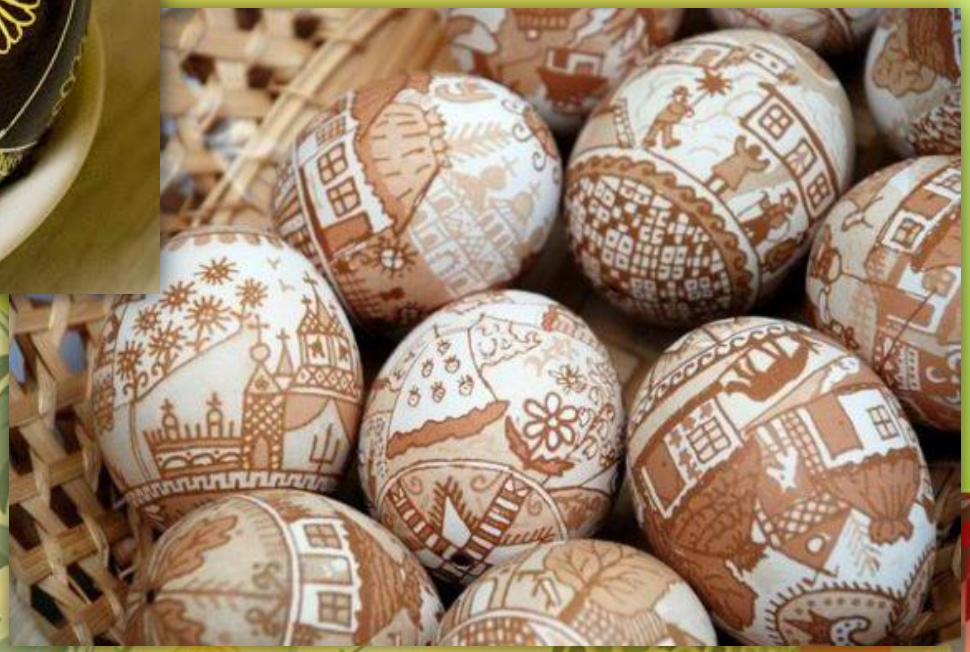

presentation-creation.ru

На селі яйця фарбували в один колір, інколи продряпували візерунки, орнаментували воском і фарбували у кілька кольорів, тоді як у місті вдавалися до різних штучних способів — наклеювали шматки кольорового паперу, фольги, тканини, нитки тощо. Для фарбування яєць найкраще використовували цибулеве лушпиння, яке збирали заздалегідь. У залежності від кольору лушпиння фарбування яєць виходило від світло-рудого до темно-коричневого.

presentation-creation.ru

ТРАДИЦІЇ

На сьогодні писанку вважають одним із найголовніших надбань української культури. У ній зашифровані елементи світу і природи, традиції минулого, магія національного світобачення. Недаремно її вважають символом українського народу.

presentation-creation.ru

Писанки зі всієї Україні відрізняються різноманіттям візерунків та кольорів. Найскладнішим вважається розпис з Гуцульщини. У цьому регіоні візерунки є дуже деталізовані, а лінії – дуже тонкі.

presentation-creation.ru

На Київщині, Тернопільщині, Закарпатті навпаки, малюнок є крупним та займає більшість простору писанки

presentation-creation.ru

Найчастіше українці використовують символ зірки, хреста та сонця. Кожен з них має своє значення. Наприклад, зірка символізує любов, хрест – символ Всесвіту, чотирьох стихій, частин світу, а сонце – це Бог, світло.

presentation-creation.ru

Існує чотири види розписаних яєць – крапанка, дряпанка, крашанка та писанка. Технологія **крапанки** є найпростішою серед усіх писанок. Віск накрапують на яйце. Коли він застигає, яйце занурюють у фарбу. Як тільки вона висохне, яйце нагрівають, розплавлений віск обтирають. Так, на кольоровому виробі залишаються світлі крапки.

presentation-creation.ru

Дряпанка є досить складним видом. На пофарбованій поверхні яйця видряпуються лінії, які утворюють малюнок. Робота є досить кропіткою, адже яєчна шкарлупа – це крихкий матеріал.

presentation-creation.ru

Крашанка, на відміну від інших способів, не потребує використання воску і писачка. За цією технологією яйце просто занурюють у фарбу. Найчастіше її виготовляють з лушпиння цибулі, з якого утворюється жовтогарячий колір. З буряку – рожевий, з ягід чорниці – світло-синій; з листя берези, квітки календули – жовтий, з кропиви – зелений, з кори дуба чи оболонки волоських горіхів – чорний, а з пелюсток темної мальви – фіолетовий.

presentation-creation.ru

Українську писанку поважають і за кордоном. Пам’ятники українській писанці стоять у канадському місті Веґревіль та румунському місті Сучава.

presentation-creation.ru

В Україні на Львівщині знаходяться відразу два пам’ятних знаки українській писанці – у Доброгостові та у Братківцях, а також ще один на острові Хортиця. Єдиний у світі музей писанки відкритий у Коломиї.

presentation-creation.ru

Щороку в українських містах відбуваються фестивалі писанок, де майстри діляться досвідом та проводять майстер-класи. У центрі міста встановлюють кількаметрові розписані яйця.

presentation-creation.ru

Нашу розповідь про писанкарство доповнить рекомендаційний список літератури

presentation-creation.ru

«Великодня писанка»

(рекомендаційний список)

1. Войтович, В. Із міфологічного словника : міфологія України / Валерій Войтович // Наша Берегиня. – 2013. – № 1. – С. 12–17.
2. Гайова, Є. Творчість - чиста молитва духу : [писанкарство] / Є.Гайова // Народне мистецтво. – 2008. – № 1-2. – С.68–69.
3. Галамбош, Г. Писанкарство Полтавщини-складова змісту навчальної дисципліни "Народні промисли України" / Габріелла Галамбош // Вища школа. – 2019. – № 6. – С. 64–72.
4. Гамалиця, В. Навчатися розважаючись: уманчани вчилися розмальовувати писанки : фестиваль "Уманська писанка" відвідало більше 3000 людей / Володимир Гамалиця // Вечірні Черкаси. Умань. – 2016. – № 17. – С. 23.
5. Кузьменко, О. М. Писанкарство. Техніка. Символіка / О. М. Кузьменко // Трудова підготовка в сучасній школі. – 2013. – № 3. – С. 18–21.
6. Лесів, М. Культурні перехрестя: українська писанка в Канаді в контексті західної естетики / М. Лесів // Народна творчість та етнографія. – 2007. – № 5. – С.76–81.
7. Локотош, Н. Котилася писаночка : традиції писанкового розпису на уроках трудового навчання / Неллі Локотош // Трудове навчання. – 2010. – № 3. – С. 53–55.
8. Локотош, Н. Орнаментика та солярні символи на писанці : розробка заняття / Неллі Локотош // Трудове навчання. – 2010. – № 3. – С. 56–58.
9. Манько, В. Писанка оновлюється : [відродження писанкарства] / Віра Манько ; спілк. Юрій Атаманюк // Пам'ятки України: історія та культура. – 2016. – № 3. – С.14–22.
10. Остапенко, І. Українська писанка : заняття для старших дошкільнят: [образотворче мистецтво] / Ірина Остапенко // Дошкільне виховання. – 2009. – № 4. – С. 16–17.

presentation-creation.ru

11. Попова, О. Свято писанки : [діяльність гуртка народознавства Будинку дитячої та юнацької творчості] / О. Попова // Уманська зоря. – 2017. – № 17. – С. 5.
12. Сиротюк, Л. Писанка: Технологія виготовлення сувеніра : урок із СПО для дітей з розумовими вадами , 8-й клас / Лариса Сиротюк // Дефектолог. – 2017. – № 3. – С. 4–6.
13. Сополига, М. Писанкарство українців Східної Словаччини / Мирослав Сополига // Пам'ятки України: історія та культура. – 2016. – № 3. – С. 24–29.
14. Стадник, С. С. Вивчення основ українського писанкарства як засіб формування творчої особистості школяра / С. С. Стадник // Трудова підготовка в рідній школі. – 2014. – № 6. – С. 25–29.
15. Сташук, З. Богиня-Берегиня і магічний світ української писанки / Зоя Сташук // Наша Берегиня. – 2012. – № 1. – С. 8–14.
16. Супруненко, О. Б. Пам'яті С. К. Кульжинського : [про С. К. Кульжинського - укр. археолога, етнографа] / О. Б. Супруненко// Археологія. – 2018. – № 1. – С. 133–140.
17. Ткаченко, В. Писанкарство та писанки села Гладковичі на Овруччині в першій чверті XX століття (за архівними матеріалами) / В. Ткаченко // Народна творчість та етнологія. – 2014. – № 5. – С. 35–42.
18. Ткаченко, В. Прародичі українських писанок / Віктор Ткаченко // Пам'ятки України: історія та культура. – 2016. – № 3. – С. 73–75.
19. Ткаченко, В. Рукописна спадшина І. Шулікова як джерело дослідження писанкарства XIX - початку XX століття / Віктор Ткач // Народна творчість та етнологія. – 2017. – № 2. – С. 96–98.
20. Ткачук, Я. Значущість мініатюрного мистецтва писанки / Я. Ткачук // Наша Берегиня. – 2012. – № 1. – С. 8–11.
21. Форстюк, І. Писанкові барви світу / І. Форстюк, О. Форстюк // Народне мистецтво. – 2009. – № 1-2. – С. 56–57.

presentation-creation.ru

Дякуємо за увагу!